

15. DVOJNI IN TROJNI INTEGRAL

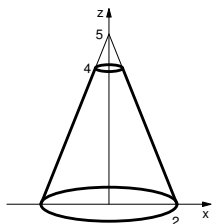
1. Izračunaj $\int_0^b \int_0^d (x+y) dx dy$.
2. Izračunaj $\int_0^1 \int_1^2 (x^2 + y^2) dx dy$.
[Rešitev: $8/3$]
3. Izračunaj $\int_0^a \int_0^{kx} xy^2 dx dy$.
4. Izračunaj $\int_1^2 \int_x^{\sqrt{3}x} xy dx dy$.
[Rešitev: $15/4$]
5. Izračunaj $\iint_D (x^2 + y^2) dx dy$ na liku D , omejen s premicami: $y = x$, $y = x + a$, $y = a$, $y = 3a$.
[Rešitev: $14a^4$]
6. S transformacijo na polarne koordinate izračunaj $\iint_D \frac{\ln(x^2+y^2)}{(x^2+y^2)} dx dy$, $D : 1 \leq x^2 + y^2 \leq e^2$. [Rešitev: 2π]
7. Izračunaj $\iiint_Q (1-x) dx dy dz$ na telesu, ki leži v prvem oktantu in pod ravnino $3x + 2y + z = 6$.
[Rešitev: 3]
8. Izračunaj maso telesa z gostoto $\rho = z$, ki ga omejujejo ploskve $x = 0$, $y = 0$, $z = 0$ in $x + y + z = a$.
[Rešitev: $M = a^4/24$]
9. Izračunaj vztrajnostni moment homogenega rotacijskega stožca za rotacijsko os.
[Rešitev: $I_z = 3mR^2/10$]
10. Poišči težišče homogene polkrogle.
11. Izračunaj maso krogle s polmerom R , katere gostota se spreminja kot $\rho(x,y,z) = \rho_0 \sqrt{x^2 + y^2 + z^2}/R$.
[Rešitev: $3\rho_0 V/4$]
12. Poišči težišče krogelnega izseka z radijem R , ki ga okrog osi z simetrično omejimo s polarnim kotom θ_0 .
13. Izračunaj vztrajnostni moment nehomogenega valja z radijem R in višino h , ki se vrti okrog simetrijske osi, njegovo gostoto pa podaja naslednja funkcija: $\rho(x,y) = \rho_0 \frac{\sqrt{x^2+y^2}}{R}$.
Nasvet: nalogo reši s preходом na cilindrične koordinate; volumski element v cilindričnih koordinatah je: $dV = r dr d\varphi dz$. [k3,2,2010/2011]
14. Nekemu planetu se gostota spreminja kot $\rho(r) = \rho_0 \frac{R}{r}$. Izračunaj maso in vztrajnostni moment planeta!
[kp,3i,2010/2011] [i1,4,2010/2011]
15. Stožec z višino h in polmerom osnovnice R je iz nehomogene snovi, ki se ji gostota spreminja z višino: $\rho(z) = \rho_0 z$.
a) Izračunaj maso stožca.
b) Na kateri višini ima stožec težišče? [i3,4,2010/2011]
16. Izračunaj težišče lika, ki je omejen s koordinatnima osema x in y ($x \geq 0$, $y \geq 0$), premico $y = 3$ in parabolo $y = \frac{1}{2}x^2$. [k3,2,2009/2010]
17. Poišči težišče trikotnika, ki je določen s točkami $(-1,0)$ m, $(1,0)$ m in $(0,2)$ m in se mu gostota spreminja linearno vzdolž osi y od $1,5 \text{ kg/m}^3$ pri $y = 0$ do $1,3 \text{ kg/m}^3$ pri $y = 2$ m. [kp,3ii,2009/2010]
18. Kos pločevine, ki ima obliko pravokotnika s stranicama $1,5 \text{ dm}$ in 3 dm , je debel $2,5 \text{ mm}$. Z uporabo dvojnega integrala poišči njegov vztrajnostni moment okrog osi, ki je pravokotna na ravnino pravokotnika in gre skozi njegovo središče. Gostota pločevine je $7,9 \text{ kg/dm}^3$. [i1,4,2009/2010]
19. Tanko kovinsko ploščo omejujejo premice $y = \frac{1}{2}x$, $y = 2x$ in $x = 2$ m. Debelina plošče je 1 mm .
a) Nariši koordinatni sistem s ploščo, ki jo podaja naloga ter izračunaj x in y koordinato njenega težišča, če je plošča homogena.
b) Plošči enake oblike in debeline gostota narašča s kvadratom oddaljenosti od osi z , torej jo podaja enačba $\rho(x,y) = a(x^2 + y^2)$. Pri tem je konstanta $a = 2700 \text{ kg/m}^5$. Izračunaj x in y koordinato njenega težišča še v tem primeru. [i2,4,2009/2010]

20. Iz lesene plošče izrežemo lik, ki ga v namišljenem koordinatnem sistemu (v ravnini lesene plošče) omejujejo os x , premica $x = 2$ in kubična parabola $y = x^3$.

a) Poišči x in y koordinato težišča telesa.

[i3,4,2009/2010]

21. Poišči volumen homogenega priskekanega stožca na sliki. Poišči tudi njegovo težišče.

[k3,2,2011/2012]

22. Nehomogenemu kvadru s kvadratno osnovnico $S = 1 \text{ m}^2$ in višino $H = 10 \text{ m}$ se gostota spreminja kot funkcija višine, $\rho(z) = z\rho_0/H$, kjer je $\rho_0 = 2700 \text{ kg/m}^3$.

a) Poišči maso kvadra.

[13500 kg]

b) Določi težišče kvadra.

[$\mathbf{T} = (0'5, 0'5, 6'67) \text{ m}$]

[i1,3ii,2011/2012]

23. Iz tanke pločevine izrežemo lik, ki leži v prvem kvadrantu in ga omeujeta kubična parabola $y = x^3$ in premica $y = 4x$. Poišči ploščino lika in njegovo težišče.

[i2,5,2011/2012] [i3,5,2012/2013]

24. Homogeno telo z gostoto 1 spodaj omejuje ravnina xy , zgoraj pa parabola $z = 2 - x^2$, ki jo zavrtimo okrog osi z . Poišči koordinato težišča, ki leži na osi z , in vztrajnostni moment telesa pri vrtenju telesa okrog te osi.

Nasvet: uporabi cilindrični koordinatni sistem in zapiši, kako se radij plašča telesa spreminja kot funkcija spremenljivke z (ta se spreminja enako, kot $x(z)$ v zgoraj podani paraboli).

[i3,5,2011/2012]

25. Nehomogenemu valju z znanim radijem (R) in višino (h) se gostota spreminja po enačbi $\rho(r) = \frac{R}{r}\rho_0$.

a) Kolikšna je masa valja?

[$m = 2\pi R^2 \rho_0 h$]

b) Kolikšna pa je masa nastalega telesa, ko iz valja izrežemo stožec, ki ima enako osnovnico in je enako visok kot valj?

[$m = \pi R^2 \rho_0 h$]

c) Pri katerem polmeru je masa valja iz naloge a) znotraj tega polmera enaka polovici celotne mase valja?

[$r = R/2$]

[k3,3,2012/2013]

26. Iz tanke pločevine izrežemo lik, ki ga v koordinatnem sistemu omejujejo premice $y = 2x$, $y = 3x + 1$ in $y = 2$. Nariši lik ter poišči njegovo ploščino in y -koordinato težišča.

[i1,3i,2012/2013]

27. V nehomogeni krogli je gostota funkcija radija, $\rho(r) = \frac{r}{R}\rho_0$.

a) Kolikšna je masa krogle?

[$2\pi\rho_0 R^3$]

b) Kolikšen je vztrajnostni moment krogle?

[$\pi\rho_0 R^5$]

[i2,4,2012/2013]